

KATARZYNA SEGIET
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

V ZJAZD PEDAGOGÓW SPOŁECZNYCH. PEDAGOGIKA SPOŁECZNA
W SŁUŻBIE CZŁOWIEKOWI I WARTOŚCIOM W XXI WIEKU.
W POSZUKIWANIU NOWYCH METOD INTEGRACJI I ROZWOJU
SPOŁECZNEGO.

Jachranka koło Serocka 26–28 listopada 2013 r.

W dniach 26–28 listopada 2013 roku odbył się w Jachrance koło Serocka V Zjazd Pedagogów Społecznych pt. „Pedagogika społeczna w służbie człowiekowi i wartościom w XXI wieku. W poszukiwaniu nowych metod integracji i rozwoju społecznego”. Organizatorem był: Zespół Pedagogiki Społecznej KNP PAN, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku, Wyższa Szkoła Nauk Społecznych „Pedagogium” w Warszawie, Uniwersytet Katolicki Eichstät – Ingolstadt, Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie.

Hasłem Zjazdu była piękna fraza z pism Janusza Korczaka **„Tego świata nie możemy zostawić – jakim jest”**. Umocnieniem tego przekonania był referat profesora dr. Uto Meiera, który powtórzył wiarę i przekonanie amerykańskiego psychologa Jamesa W. Fowlera, że „głównym celem życia jest bezinteresowna pasja zmiany świata połączona z poświęceniem”.

Idea ta oraz intencja, jaka przyświeca pedagogice społecznej, czyli służba społeczna, naprawianie rzeczywistości, określenie profilaktyki zagrożeń stało się naczelną funkcją i zadaniem Zjazdu. W tej idei zaplanowano także przygotowanie serii raportów – diagnoz odnoszących się do najbardziej dominujących kwestii społecznych współczesności. Ich głównym zadaniem jest diagnoza wybranego wycinka rzeczywistości i program jego naprawy, wedle idei wyrażonej przez Helenę Radlińską, iż świat człowieka należy budować jego siłami w duchu ideałów humanitaryzmu, sprawiedliwości i równości.

Otwarcia zjazdu dokonali prof. dr hab. Tadeusz Pilch – przewodniczący Zespołu Pedagogiki Społecznej oraz prof. dr hab. Wiesław Theiss reprezentujący Uniwersytet Warszawski. Program zjazdu obejmował referaty ogólne, dyskusje, debaty plenarne oraz warsztaty poświęcone rozwojowi umiejętności społecznych. Obrady zainaugurował wykład zaproszonego gościa: Wiceministra, Sekretarza Stanu Ministerstwa Edukacji, Dyrektora Departamentu – Tadeusza Sławeckiego, który stał się odbiorcą postulatów pedagogów społecznych. W swoim

wystąpieniu zwrócił szczególną uwagę wszystkich na to, by pedagogika nie zamykała się w salach akademickich, lecz kierowała się do ośrodków decyzji.

Następnie rozpoczęły się wykłady plenarne, których problematyka koncentrowała się wokół następującej tematyki:

– prof. dr hab. Jacek Hołówka, Uniwersytet Warszawski, Pedagogium Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie, *Polacy wobec naczelných wartości. Ambicje i zaniedbania. Perspektywa etyczna*,

– prof. dr hab. Tadeusz Pilch, Uniwersytet Warszawski, Wyższa Szkoła Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie, *Polska i Polacy w zwierciadle faktów. Perspektywa społeczna*,

– prof. dr hab. Anton F. Börner, Prezydent BGA w Niemczech, *Rozwój społeczny i gospodarczy oparty na wartościach jako podstawowy wymiar społecznej odpowiedzialności*.

W sesji przedpołudniowej uczestnicy zjazdu mieli możliwość zadawania pytań i dyskusji.

Sesję popołudniową pierwszego dnia zjazdu rozpoczęły dwie debaty przebiegające równolegle. W pierwszej pt. „Człowiek w zmieniającej się przestrzeni życia społecznego” moderatorem był prof. dr hab. Jerzy Modrzewski reprezentujący Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Wprowadzenia dokonała prof. dr hab. Maria Mendel z Uniwersytetu Gdańskiego. Głównymi uczestnikami debaty byli: prof. dr hab. Barbara Kromolicka (Uniwersytet Szczeciński), prof. dr hab. Danuta Lalak (Uniwersytet Warszawski), prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz (Uniwersytet w Białymstoku) oraz prof. dr hab. Mirosław Sobecki (Uniwersytet w Białymstoku). Moderatorem debaty drugiej pt. „Podstawowe środowiska życia człowieka” była prof. dr hab. Ewa Syrek reprezentująca Uniwersytet Śląski w Katowicach. Wprowadzenia dokonał prof. dr hab. Paweł Muhlpachr z Uniwersytetu Jana Komeńskiego w Bratysławie. Uczestnikami tej debaty byli: prof. dr hab. Mariusz Cichosz (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), prof. dr hab. Ewa Kantowicz (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie), prof. dr hab. Ewa Ogrodzka-Mazur (Uniwersytet Śląski, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie), dr hab. Katarzyna Segiet (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu) oraz prof. dr hab. Mikołaj Wiński (Wyższa Szkoła Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie). Pierwszy dzień zjazdu zakończyła uroczysta kolacja.

Drugi dzień zjazdu rozpoczęło wprowadzenie kierownika projektu dr. Marka Kuleszy reprezentującego Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie w problematykę konferencji upowszechniającej realizację projektu na temat nowej metody wsparcia procesów integracji społecznej i zawodowej. W części dalszej odbyły się wystąpienia i powitania współorganizatorów: ks. prof. dr hab. Stanisława Dziekańskiego, Rektora Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz Jadwigi Kuczyńskiej-Kwapisz, dziekan Wydziału Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Następnie rozpoczęły się referaty ogólne, które stały się impulsem do dyskusji otwartej. Prowadzącym tej części był prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz reprezentujący Uniwersytet w Białymstoku. Referaty ogólne koncentrowały się wokół następującej tematyki:

– prof. dr hab. Wiesław Theiss (Uniwersytet Warszawski), *Skąd przychodzimy, z czym przychodzimy. O drogach rozwoju pedagogiki społecznej w Polsce*,

– Prof. dr hab. Andrzej Radziewicz-Winnicki (Uniwersytet Zielonogórski), *Magia myśli o rewitalizacji społecznej dobie przemian w twórczości współczesnych polskich pedagogów społecznych (pożytki czy też pozytywistyczne utopie)*.

Sesję przedpołudniową drugiego dnia zjazdu rozpoczęły dwie debaty przebiegające równolegle. W pierwszej pt. „Człowiek i środowisko w sytuacji zagrożenia” moderatorem był prof. dr hab. Marek Konopczyński (Pedagogium Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie). Wprowadzenia dokonała prof. dr hab. Józefa Brągiel z Uniwersytetu Opolskiego. Uczestnikami debaty byli: prof. dr hab. Wiesław Ambrozik (Uniwersytet im. A. Mickiewicza), prof. dr hab. Ewa Jarosz (Uniwersytet Śląski w Katowicach), ks. prof. dr hab. Jan Niewęglowski (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) oraz prof. dr hab. Jerzy Szmagałski (Uniwersytet Warszawski). Moderatorem debaty drugiej pt. „Marginalizacja i wykluczenie. Poszukiwanie metod integracji i wspierania indywidualnego rozwoju” był prof. dr hab. Jacek Piekarski reprezentujący Uniwersytet Łódzki. Wprowadzenia dokonała prof. dr hab. Krystyna Marzec-Holka z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Głównymi uczestnikami debaty byli: prof. dr hab. Elżbieta Górnikowska-Wolak (Górnoślaska Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Kard. A. Honda w Mysłowicach), prof. dr hab. Bożena Matyjas (Uniwersytet J. Kochanowskiego w Kielcach), prof. dr hab. Alina Szczurek-Boruta (Uniwersytet Śląski, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie) oraz prof. dr hab. Arkadiusz Żakiewicz (Uniwersytet Łódzki).

Sesję popołudniową drugiego dnia zjazdu prowadził prof. dr hab. Mikołaj Winiarski (Wyższa Szkoła Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie). Rozpoczęły ją następujące dwa referaty ogólne: prof. dr hab. Bogusława Śliwerskiego (Chrześcijańska Akademia Teologiczna; Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie) *Edukacja w III RP. Czas niespełnionych nadziei oraz nowych wyzwań* oraz prof. dr hab. Ewy Marynowicz-Hetki i prof. dr hab. Danuty Urbaniak-Zajac z Uniwersytetu Łódzkiego, *Społeczno-pedagogiczny punkt widzenia – wielowymiarowość perspektyw – w interpretacji dialogicznej*.

Część dalszą sesji rozpoczęła Wolna Trybuna Zjazdowa, której problematyka koncentrowała się wokół następujących zagadnień:

- spory o szkołę,
- spory o jakość i kształt stosunków i więzi międzyludzkich,
- spory o treść i władztwo kultury, o jej funkcję i kształt w przyszłości.

Moderatorem była prof. dr hab. Barbara Smolińska-Theiss reprezentująca Akademię Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie. Uczestnikami natomiast byli: dr Paweł Rudnicki (Dolnośląska Szkoła Wyższa), prof. dr hab. Dorota Siemieniecka (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), dr Alina Wróbel (Uniwersytet Łódzki), dr Danuta Uryga (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie) i dr Marcin Boryczko (Uniwersytet Gdański). Komentatorem zaś był prof. dr hab. Tadeusz Pilch (Uniwersytet Warszawski, Wyższa Szkoła Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie).

Kolejnym punktem konferencji była otwarta dyskusja, która dowiodła, że wiele środowisk dostrzega wielość czynników i uwarunkowań kształtujących społeczną rzeczywistość naszego kraju. Liczne komentarze, repliki, doniesienia, opinie ukazały konieczność refleksji nad naprawą świata, który zdaniem prof. dr hab. Tadeusza Pilcha trzeba zmieniać ustawicznie, jeśli uznamy postępek za wartość godną starań człowieka i trwałą wartość humanizmu. Dyskusję zakończył referat prof. dr hab. Bohdana Skrzypczaka (Uniwersytet Warszawski) i mgr. Macieja Żywno (PUW) *Pedagogika społeczna w działaniu*.

Ostatnim punktem dnia był występ artystyczny grupy dziewcząt ze Schroniska dla Nieletnich i Zakładu Poprawczego w Warszawie-Falenicy.

W trzecim dniu zjazdu zaprezentowano trzy referaty ogólne. Prowadzącym tej części był prof. dr Janusz Surzykiewicz (Uniwersytet Katolicki Eichstätt – Ingolstadt w Niemczech). Referaty ogólne koncentrowały się wokół następującej tematyki:

– prof. dr Uto Meier (Uniwersytet Katolicki Eichstätt – Ingolstadt w Niemczech), *Aksjologiczne i duchowe paradygmaty w zarządzaniu zasobami ludzkimi: premisy coachingu społecznego*,

– prof. dr Ulrich Bartosch (Uniwersytet Katolicki Eichstätt – Ingolstadt w Niemczech), *Pedagogika społeczna w polu napięcia pomiędzy całodniową szkołą a pracą z młodzieżą w czasie wolnym*,

– dr Marek Kulesza (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), *Coaching społeczny – nowa metoda wsparcia procesów integracji społecznej i zawodowej*.

Referaty zakończyła debata plenarna moderowana przez dr. Marka Kuleszę. Jej uczestnikami byli: prof. dr Ulrich Bartosch, prof. dr Uto Meier, dr Jarosław Jęczeń, prof. dr hab. Barbara Baraniak, prof. dr hab. Andrzej Rejzner. Wprowadzenia dokonał prof. dr Janusz Surzykiewicz referatem na temat: *Pedagogika społeczna i praca socjalna w poszukiwaniu innowacji na przykładzie coachingu* oraz dr Anna Fidelus, która przedstawiła *Coaching w resocjalizacji*.

Ostatnim punktem zjazdu były warsztaty w grupach przebiegające równoległe. Koncentrowały się one wokół następującej problematyki:

1. *Coaching społeczny: nowatorskie techniki i narzędzia pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym;*

2. *Coaching społeczny: zastosowanie metody w pracy z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi;*

3. Coaching społeczny: odkrywanie obszarów pracy z klientem środowiska zagrożonego marginalizacją społeczną;

4. W poszukiwaniu dróg do demokratycznej partycypacji na przykładzie działalności instytucji wczesnej edukacji;

5. Budowanie podmiotowości i sprawstwa (empowermentu) społeczności marginalizowanej – coaching społeczności.

Zjazd Pedagogów Społecznych zakończyło podsumowanie, w którym odniesiono się do poruszanych kwestii. Wskazano także na konieczność dalszych prac i analiz prowadzonych w tym zakresie. Uczestnicy V Zjazdu Pedagogów Społecznych skupiający na swych obradach przedstawiciele środowiska akademickiego, nauczycieli i wychowawców oraz pracowników instytucji i placówek socjalnych, terapeutycznych, oświatowych i opiekuńczych zredagowali dwa projekty uchwały, w których to domagają się radykalnej naprawy Rzeczypospolitej, uważając, że większość dolegliwości naszego życia jest skutkiem zaniedbań państwa i jego organów.

Profesor dr hab. Tadeusz Pilch podziękował wszystkim w imieniu swoim i organizatorów za twórczy wkład w naukową debatę nad fundamentalnymi problemami naszej współczesności poprzez opracowania, diagnozy, referaty, udział w dyskusjach i poparcie dla formułowanych postulatów. Podziękował szczególnie za stworzenie klimatu wspólnoty i solidarności wobec podejmowanych przez środowisko pedagogów społecznych działań naprawczych, postulatów kierowanych do odpowiedzialnych czynników i władz państwowych.